

Position Paper deskundigenbijeenkomst Water 26 november 2024

De balans tussen uitvoering en voorbereiding raakt steeds verder zoek. Soms is zelfs 75% van het beschikbare budget al uitgegeven voordat er één schop de grond in is gegaan!¹ Niet alleen qua kosten, maar ook qua tijd zijn de verhoudingen behoorlijk scheefgegroeid (zie praktijkvoorbeeld hieronder). Gelet op de grote maatschappelijke opgave waar Nederland op het gebied van waterveiligheid en waterkwaliteit voor staat, zet de Vereniging van Waterbouwers in op onderstaande uitvoeringsversnellers², die ervoor moeten zorgen dat wij van denkkraft naar daadkracht gaan.

Uitvoeringsversnellers.

1. Organiseer centrale regie, voer regionaal uit

De besluitvorming is versnipperd en dat vertraagt. Centrale regie en mandaat is nodig om de wateropgaven te realiseren, zoals dit bij het Ruimte voor de rivier programma georganiseerd was. Concreet betekent dat een verschuiving in bevoegdheden. Ter illustratie, het HWBP is het orgaan dat over de waterveiligheidsopgave en uitvoering zou moeten gaan, maar zij hebben geen mandaat en doorzettingsmacht. Aanpassing is wenselijk, zoals de Taskforce Deltatechnologie (TFDT)³ adviseert.

2. Voeg projecten samen in portfoliocontracten

Door verschillende projecten/opgaven binnen één contract te bundelen kan de ervaring opgedaan tijdens de realisatie van het ene project, direct benut worden in het uitvoeringsontwerp van het volgende. Daarnaast vermindert het aantal tenders en daarmee gemoeide tenderkosten. Bovendien biedt het voordelen voor het uitwisselen van materialen en grondstromen en het beter benutten van eenmalige voorzieningen (zoals laadvoorzieningen voor elektrisch materieel). Dit sluit aan bij het advies van de onafhankelijke commissie 'Ontwikkeling en instandhouding' infrastructuur in beheer bij IenW⁴.

3. Voeg programma's samen

Er zit grote overlap tussen Rijksprogramma's, zoals PAGW, HWBP, IRM en KRW. Samenvoeging van deze programma's kan resulteren in één gebiedsgerichte aanpak en daarmee gepaard gaande efficiency voordelen. Belangrijk is wel om te borgen dat de integrale aanpak niet ten koste gaat van het tempo van besluitvorming. Dit is eveneens in lijn met het advies van de TFDT.

4. Vroegtijdige samenwerking met de markt: maak tweefasen-aanpak de standaard

Door vroegtijdige contractering van de markt wordt uitvoeringskennis optimaal benut, de totale doorlooptijd van planvorming tot oplevering verkort en wordt budget optimaal en stabiel ingezet. Voor het behoud van (jong) personeel is het essentieel dat er door opdrachtgever en opdrachtnemer in één team samengewerkt wordt vanuit een gezamenlijk belang en (daarmee) het spanningsveld tussen beide partijen in een vroeg stadium wordt weggenomen.

---

¹ [Kosten uitvoering Kaderrichtlijn Water rijzen pan uit in Gelderland en Overijssel](#)

² [Vereniging van Waterbouwers | Van belangenbehartiging tot het delen van kennis](#)

³ [HWBP 2025-2050 – Stabiel op koers blijven | Taskforce Deltatechnologie](#)

⁴ <https://www.tweedekamer.nl/downloads/document?id=2024D25452>

5. Verruim voorwaarden voor fastlane-aanpak HWBP-projecten

Met het oog op de doelmatigheid en het beperken van administratieve lasten, kan een beheerder bij aanvang van het project afspraken maken met het programmabureau HWBP om de subsidieaanvraag voor de verkenningfase, planuitwerkingsfase en realisatiefase te combineren en gelijktijdig in te dienen. De voorwaarden hiervoor zijn nu erg beperkt en onze aanbeveling is om deze te verruimen, zodat meer projecten hiervan gebruik kunnen maken en versneld doorlopen kunnen worden.

Overige uitdagingen.

Naast deze vijf uitvoeringsversnellers zijn er nog veel zaken die ervoor kunnen zorgen dat de waterbouwers meer dijken en kuubs kunnen realiseren voor minder geld, te weten:

1. Verminder papierwerk

Ter illustratie, bij het project Meanderende Maas lagen maar liefst 337 documenten ter inzage bij de publieksconsultatie! Zelfs de meest maatschappelijk betrokken burgers zullen deze documenten niet lezen en veel documenten zijn niet relevant voor de uitvoering.

2. Werk als overheid meer samen

De communicatie en samenwerking binnen de Rijksoverheid is inefficiënt, zo blijkt onder andere uit het onderzoek naar mee- en tegenvallers bij aanlegprojecten⁵. Dit komt ook voor bij de waterschappen met als gevolg veel onderzoeken en marktconsultaties waar dezelfde vragen gesteld worden.

3. Vereenvoudig en versnel vergunningverlening

Met de komst van de Omgevingswet is er één loket, maar er blijven voor het verrichten van eenvoudige werkzaamheden op het scheidsvlak van water en bodem diverse vergunningen nodig van verschillende overheidsinstanties. De ruime termijnen voor het verkrijgen van vergunningen worden dikwijls overschreden, waardoor het soms drie jaar duurt om een vergunning (termijn 1 jaar) te krijgen.

4. Laat uitwerking natuur/ecologische regelgeving aansluiten bij realiteit

Als waterbouwers werken wij dagelijks aan een betere en mooiere natuur, maar wij worden geconfronteerd met steeds meer wet- en regelgeving die een belemmering vormt voor deze opgave. Ter illustratie: zonder aanpassing van de KRW kan het zijn dat wij geen vergunning kunnen krijgen voor het doen van natuurontwikkelingsprojecten ten behoeve van de KRW-maatregelen. Dit komt doordat het onvermijdelijk is dat er bij een project sprake is van een *tijdelijk* effect op natuur en ecologie.

5. Zorg dat NIMBY het hergebruik niet belemmert

In water en bodem sturend is de structurerende keuze gemaakt om minder te slepen met grond en bagger, terwijl dat in de praktijk in toenemende mate gebeurt. Dit komt enerzijds door beperkende regelgeving, anderzijds door een sterk NIMBY-effect, waardoor hergebruik zelfs binnen vigerende wet- en regelgeving praktisch onmogelijk wordt gemaakt.

---

⁵ [Onderzoek naar mee- en tegenvallers in aanlegprojecten | Rapport | Rijksoverheid.nl](#)

Bijlage: Praktijkvoorbeeld natuurontwikkelingsproject

Een klein natuurontwikkelingsproject ten behoeve van de Kaderrichtlijn Water (KRW) dat in opdracht van Staatsbosbeheer in vier weken tijd is uitgevoerd, heeft een voorbereiding gekend van bijna drie jaar! Het betrof een stuk weiland in de uiterwaarden, waarvan de kleilaag is afgegraven om meer ruimte te bieden voor het water en na afloop er natuurvriendelijke oevers geplaatst worden. Bijbehorende plant- en diersoorten kunnen zich dan beter ontwikkelen. Er zijn bij dit project geen bezwaren ingediend.

Foto van deelproject Neswaarden.

De 3 jaar proceduretijd is grofweg in te delen in:

Vorbereiding.

- Uitgebreid proces van voorbereiding, maar vooral afstemming met betrokken partijen (17mnd).
- ❖ Vooronderzoek en opstellen visie (4mnd)
- ❖ Afstemmen visie met omgeving en stakeholders (3mnd)
- ❖ Uitvoeren conditionerende onderzoeken (3mnd)
- ❖ Opstellen definitief ontwerp (2mnd)
- ❖ Afstemmen definitief ontwerp met omgeving en stakeholders (2mnd)
- ❖ Afstemmen vergunningsaanvragen met bevoegde gezagen (2mnd)
- ❖ Opstellen definitieve vergunningsaanvraag (3mnd)

Vergunningsprocedures.

- Uitgebreide vergunningsprocedures (15 mnd) inclusief ter inzage termijnen.
- ❖ Watervergunning (RWS + Waterschap)
- ❖ Omgevingsvergunning (gemeente)
- ❖ Ontgrondingsvergunning + mer-beoordeling (provincie)
- ❖ Wet natuurbeschermingsvergunning (provincie)

Totaal ca. 34 maanden (= bijna 3 jaar)